

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ТАВРІЙСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

кафедра суспільно-гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о. зав.кафедрою СГН

доц. Володимир МИХАЙЛОВ

«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІТОЛОГІЯ»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 208 «Агроінженерія» за ОПП «Агроінженерія»
(на основі повної загальної середньої освіти)

механіко - технологічний факультет

2022 -2023 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Політологія» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 208 «Агроінженерія» за ОПП «Агроінженерія» - Запоріжжя, ТДАТУ ім. Дмитра Моторного, 2022. 13 с.

Розробник: к.і.н, доц. Володимир МИХАЙЛОВ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2022 року

в.о. зав. кафедри суспільно-гуманітарних наук

доц. Володимир МИХАЙЛОВ

« ___ » _____ 2022 року

Схвалено методичною комісією ННІ ЗУП для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 208 «Агроінженерія» за ОПП «Агроінженерія» (на основі повної загальної середньої освіти)

Протокол № 1 від «31» серпня 2022 року

Голова, доц. Галина ТАРАНЕНКО

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<u>денна форма навчання</u> (денна або заочна)	
Кількість кредитів 6	Галузь знань: <u>20 Аграрні науки та продовольство</u> (шифр і назва)	За вибором студента	
Загальна кількість годин - 180 годин	Спеціальність: <u>208 «Агроінженерія»</u> (шифр га назва)	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		2-й	3-й
Тижневе навантаження: - аудиторних занять 2 год. - самостійна робота студента 13,6 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	10 год.
		Лабораторні заняття	
		Практичні заняття	10 год.
		Семінарські заняття	
		Самостійна робота	160 год.
		Форма контролю: <u>диференційований залік</u>	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчального курсу - полягає у вивченні та освоєнні політологічних знань, концепцій з метою впровадження їх у своїй професійній, громадській та політичній діяльності.

Завдання дисципліни «Політологія», полягають в наступному: студенти мають опанувати сутність теорії і методології політичної науки, набути навичок соціальної діяльності та поведінки, самостійної наукової роботи. Досліджувати гострі суспільні питання політичної влади, політичної системи, політичних режимів. Курс має сприяти розвитку політичного мислення майбутніх спеціалістів.

Предмет курсу - політичні відносини і процеси в суспільстві.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі:

Після вивчення дисциплін: «Історія України», «Філософія», «Психологія».

У результаті вивчення дисциплін студент повинен знати:

- становлення, утвердження та розвиток світової політологічної науки та в сучасній Україні, зокрема;
- сутність, взаємозв'язок, складові політичної системи суспільства, в якій держава є основним суб'єктом політичної влади;
- тенденції розвитку політичних систем, політичних партій, сучасного політичного процесу, світової політики й міжнародних відносин;
- основні критерії політичного режиму, як державного устрою, зокрема сучасного політичного режиму;
- сутність і особливості застосування політичних технологій та антитехнологій в умовах соціально-політичного та економічного розвитку суспільства.

вміти:

- самостійно аналізувати наукову літературу;
- осмислювати політичні явища й процеси, орієнтуватися в них;
- здійснювати пошук інформації через бібліотечні фонди, комп'ютерні системи інформаційного забезпечення, періодичну пресу;
- застосовувати отримані знання на практиці й у професійній діяльності.

Всі згадані вимоги повною мірою стосуються й процесу викладання та засвоєння основ соціології — науки (навчальної дисципліни), що вивчає суспільство і сприяє утвердженню погляду на нього, як на взаємопов'язане ціле.

Студенти мають опанувати сутність теорії і методології демократії, набути навичок соціальної діяльності та поведінки, самостійної наукової роботи. Досліджувати гострі суспільні питання політичної влади, політичної системи, політичних режимів. Курс має сприяти розвитку політичного мислення майбутніх спеціалістів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1: «Політична система: структура, елементи»

Тема 1. Політологія як наукова теорія

Сутність і зміст політичного життя суспільства. Політика як окрема сфера суспільної діяльності та об'єкт досліджень.

Політологія як наука. Місце та роль політології у системі навчальних дисциплін соціально-гуманітарного напрямку, її зв'язок із суспільними науками. Закономірності, категорії та методи політології як науки. Функції політології.

Зростання ролі політичних знань у житті сучасного суспільства. Формування нової системи політичної освіти в Україні.

Взаємозв'язок політології з іншими соціальними науками.

Тема 2. Політична влада

Генезис та сутність влади. Аспекти влади. Структура влади: суб'єкти- носії, ресурси, різновиди. Ресурси влади: економічні, соціальні, культурно-інформаційні, силові. Основні концепції політичної влади. Політична влада: сутність, характерні ознаки.

Форми та механізм політичної влади. Аксиоми державної влади.

Легітимність політичної влади. Типи, ознаки легітимності влади. Принцип поділу влади. Взаємодія влади і права.

Тема 3. Політична система суспільства

Політична система і її роль та значення в політичному житті суспільства. Структура політичної системи: держава, партії, громадські організації та рухи. Взаємозв'язок політичної системи з іншими сферами суспільного життя. Суть та структура політичної системи суспільства. Характеристика основних компонентів політичної системи.

Функції політичної системи. Типологія політичних систем. Політична система України. Проблеми переходу від командно-бюрократичної, тоталітарної політичної системи до демократичної системи на Україні. Основні тенденції розвитку політичної системи в сучасних умовах України

Тема 4. Держава і суспільство

Держава як основний політичний інститут політичної системи суспільства. Проблеми виникнення та визначення ролі держави в історії політичної думки.

Місце і роль держави в політичній системі сучасного світу. Основні типи, структура і функції держави.

Основні форми правління: монархія (абсолютна, конституційна, парламентська, дуалістична, теократична); республіка (парламентська, президентська та змішана).

Основні форми устрою: унітарна, федерація, конфедерація.

Змістовий модуль 2: «Політичний процес»

Тема 5. Сутність та функціонування політичних партій

Історичні умови виникнення політичних партій. Поняття політичного руху. Розуміння суті політичної партії, причини її виникнення. Функції і ознаки політичних партій. Типологія політичних партій і партійних систем.

Особливості розвитку багатопартійної системи в Україні. Проблеми формування політичних блоків і об'єднань на Україні. Періоди (етапи) багатопартійної системи України.

Виконання українськими партіями своїх прямих політичних функцій. Представництво інтересів через посередництво партій в Україні.

Тема 6. Політична еліта і політичне лідерство

Поняття та головні теорії політичної еліти. Структура, функції та механізми рекрутування еліти. Різновиди елітних груп у сучасному суспільстві. Механізми рекрутування еліти: система гільдій та антрепренерська. Шляхи легітимації політичної еліти. Динаміка еліти: „циркуляція” та обмін еліт.

Еліта влади. Політична елітарність депутатського корпусу України.

Феномен лідерства в світовій науковій традиції. Лідерство як категорія політології. Соціальна роль, функції та механізми формування політичного лідерства. Типології політичного лідерства.

Тема 7. Ідеологія та політика

Сутність ідеології, її взаємодія з політикою. Функції ідеології. Політичні цінності. Ознаки політичних цінностей. Політичний і правовий нігілізм.

Характеристика ідейно-політичних сил різного спектра.

Сучасні політичні ідеології. Лібералізм і неолібералізм. Консерватизм і неоконсерватизм. Різновиди неоконсерватизму. Соціалізм і сучасна соціал-демократія. Марксистська концепція соціалізму. Фашизм і неофашизм.

Тема 8. Вибори та виборчі системи

Виборча система: поняття, основні типи. Мажоритарна, пропорційна та змішана система. Виборчий процес і виборча кампанія. Сучасні проблеми демократичності виборів. Висування та реєстрація кандидатів. Формування виборчих комісій. Контроль за результатами голосування і підрахунком голосів. Фінансування виморочних кампаній.

Виборчі технології. Інформаційно-аналітичне забезпечення виборчої кампанії. Технологія конструювання іміджу кандидата.

Тактичні технології у виборчих кампаніях. Конкурентна боротьба у виборчому процесі.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість					балів
			годин				сем. (пр.)	
			лк	лаб	СРС	СРС		
Змістовий модуль 1. Політична система: структура, елементи.								
1	Лекція 1	Політологія як наукова теорія	2	-				
	Самостійна робота 1	Політологія як наукова теорія				14	2	
2	Практичне заняття 1	Політична влада		-	2		10	
	Самостійна робота 2	Політична влада				14	2	
3	Лекція 2	Політична система суспільства	2			-		
	Самостійна робота 3	Політична система суспільства				-	2	
4	Практичне заняття 2	Політична система суспільства			2		10	
	Самостійна робота 4	Функції політичної системи				14	2	
5	Лекція 3	Держава і суспільство	2					
	Практичне заняття 3	Держава і суспільство			2		10	
	Самостійна робота 5.	Основні форми устрою				15	1	
6,7	Самостійна робота 6	Підготовка до ПМК 1				15	1	
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1					10	
Всього за змістовий модуль 1-98 год.			6		6	86	50	
Змістовий модуль 2. Політичний процес.								
8	Лекція 4	Політична еліта і політичне лідерство	2					
	Самостійна робота 7	Політична еліта і політичне лідерство				12	2	

9	Практичне заняття 4	Ідеологія та політика			2		15
	Самостійна робота 8	Ідеологія та політика				12	2
10	Самостійна робота 9	Політичний процес				12	2
	Лекція 5		2				
11	Практичне заняття 5	Сутність та функціонування			2		15
	Самостійна робота 10	Вибори та виборчі системи	-	-	-	12	2
12	Самостійна робота 11	Сутність та функціонування політичних партій	-	-	-	13	1
13,14	Самостійна робота 12	Підготовка до ПМК2	-	-		13	1
	ПМК2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2-82год.			4		4	74	50
Залік							-
Всього з навчальної дисципліни 180год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1

1. Політологія як наука і навчальна дисципліна.
2. Методи політичних досліджень.
3. Поняття «політика». Структура, види і функції політики.
4. Політична думка Стародавнього Світу.
5. Політична думка Середньовіччя.
6. Політична думка Нового часу.
7. Політична думка ХХ ст.
8. Політична думка України.
9. Політика як соціальне явище.
10. Поняття влада, її основи та види.
11. Ознаки, джерела і функції політичної влади.
12. Сутність і зміст влади..
13. Поняття і структура політичної системи.
14. Структура та механізми функціонування політичної системи.
15. Держава в політичній системі суспільства.
16. Форми державного правління і державного устрою.
17. Демократична, правова і соціальна держава.
18. Громадянське суспільство та проблема суспільного життя.
19. Політичні режими: сутність, різновиди.
20. Основні ознаки та функції держави.
21. Сутність, структура та функції політики
22. Типологія політичних систем.
23. Політична система України.
24. Види влади і проблеми її легітимності.
25. Засоби і форми реалізації влади.
26. Основні концепції політики.
27. Об'єкт і предмет політології.
28. Функції політології та її зв'язок з іншими науками.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Походження і сутність політичних партій.
2. Типи політичних партій.
3. Партійні системи.
4. Соціально-політичні рухи і організації як суб'єкти політичного життя.
5. Політичні еліти. Концепції Г.Моски, В.Паретто, Р.Міхельса.
6. Типологія політичних еліт.
7. Політичне лідерство.
8. Класифікація політичного лідерства.
9. Політична культура, її структура.

10. Типи і функції політичної культури.
11. Політична свідомість: сутність, зміст, специфіка.
12. Політична соціалізація особи.
13. Політичні ідеології: консерватизм і лібералізм.
14. Політичні ідеології: соціалізм, фашизм, анархізм.
15. Політика і етнонаціональні відносини.
16. Вибори і виборчі системи України.
17. Політична діяльність і політична соціалізація.
18. Типологія політичних конфліктів
19. Особа і політика
20. Політичні конфлікти
21. Форми розвитку політичних конфліктів.
22. Функції політичних партій.
23. Місце і роль політичних партій у суспільстві.
24. Типи і зміст партійних систем.
25. Теорії політичного лідерства
26. Функції політичних лідерів.
27. Елементи політичної культури.
28. Національна політика в Україні.
29. Національні процеси в сучасному світі.
30. Поняття політичного лідерства.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Брегеда А.Ю. Основи політології: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2019. 312 с.
2. Бебик В.М. Політологія для політика і громадянина. К.: МАУП, 2018. 424 с.
3. Горлач М. І. Політологія: наука про політику: підручник для студентів вищих навчальних закладах. К.: Центр учбової літератури, 2017. 840 с.
4. Гелей С.Д. Політологія: навчальний посібник. К.: Знання, 2018. 415 с.
5. Дзюбка І.С. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Центр навчальної літератури. 2019. 711с.
6. Мельник П.В., Цимбал П.В. Судова система України. Ірпінь.: Проспект, 2017. 398 с.
7. Панов М.І. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Академвидав. 2020. 520 с.
8. Піча В.М. Політологія: навчальний посібник. Львів.: Проспект, 2014. 517с.
9. Цюрупа М. В. Основи сучасної політології. К.: Кондор, 2019. 349 с.
10. Шаповал В.Г. Зарубіжний парламентаризм. К.: Каравела, 2016. 433с.
11. Яблонський В.М., Латко Я.І. Сучасні політичні партії України:

Політикам і початківцям. К.: Альтпрес, 2019. 227 с.

Допоміжна

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політико-правові системи світу: навчальний посібник. К.: Знання, 2016. 567с.
2. Давимука С., Колодій А., Кужелюк Ю. Політичні режими сучасності і перехід до демократії. Львів.: Знання, 2013. 449 с.
3. Колодій А.Ф. Основи демократії: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Львів.: Астролябія, 2019. 832 с.
4. Пашутін В.В. Основи демократії. Права людини та їх забезпечення в умовах суспільних змін: навчальний посібник. К.: Знання, 2016. 215 с.
5. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. — Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 704 с.
6. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи. Інституційний вимір. Львів.: Знання. 2018. 388с.
7. Ротар Н.Ю. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду. Чернівці.: ЧДУ. 2017. 412с.
8. Рябов С.Г. Політичні вибори: навчальний посібник. К.: Тандем, 2019. 296 с.
9. Шляхтун П.П. Політологія: теорія та історія політичної науки: підручник. К.: Либідь, 2018. 576 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

10. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
11. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
12. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua> .
13. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
14. Джерела Інтернет: <http://book.li.org.ua>., <http://st.zu.edu.ua>., <http://www.humanities.edu.ru>., <http://readbookz.com/cat/32.html>, <http://www.lib.ua-ru.net/katalog/1461.html>
15. Користування освітньо-інформаційним порталом ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1997>
16. Сайт кафедри <http://logic.tsatu.edu.ua/>

